

HELLWALD, Ferdinand von (Wenen 22 september 1843 – Clarens 28 juni 1884).

Was de zoon van een Oostenrijks officier. Von Hellwald was van 1862 tot 1874 verbonden aan de Hofbibliotheek te Wenen; daarna werd hij secretaris van de Orde van Malta in Rome. Deze kenner van de Nederlandse letterkunde publiceerde, naast tal van andere Middelnederlandse fragmenten, in 1879 met Matthias de Vries en E. Verwijs het door hem in Wenen ontdekte tweede deel van J. van Maerlants *Spiegel Historiae*. In 1874 gaf hij een *Geschichte des holländischen Theaters* uit, en nadien begon hij nog aan een geschiedenis van de Nederlandse literatuur, die door Lina Schneider voltooid en in 1887 uitgegeven werd.

Van zijn belangstelling voor Vlaanderen getuigt zijn Vlaamse bloemlezing *Vlammisches Leben*, in 1867 verschenen met Duitse vertalingen naar Geeraard-Jan Dodd, L. van Ruckelingen, August Snieders, Benedictus J. Mees, Johan van Rotterdam, J. Cauwenbergh, Emmanuel van Driessche en Domien Sleenckx. Hellwald, die uitstekend Nederlands (en Frans) schreef, stond in correspondentie met Vlamingen als Johan M. Dautzenberg, Frans de Cort, Emanuel Hiel, Sleenckx en anderen. In 1869 was hij aanwezig op het Nederlandsch Taal- en Letterkundig Congres te Leuven. In 1870 poogde hij het Nederlandse volk via propaganda voor de 'Aldietse' denkbeelden in het harnas te jagen tegen Pruisen, dat zijn vaderland Oostenrijk zojuist had overmeesterd. Enig effect had zijn open brief aan Jan Pieter Heije (onder meer verschenen in *De Toekomst*, 1870) evenwel niet.

Ferdinand von Hellwald is niet te verwarren met zijn broer Friedrich (Padua 1842 – Kannstatt 1892), auteur van aardrijkskundige werken die, naar aanleiding van de publicatie van het boek *Belgische Studien* van Friedrich Oetker (1876), pleitte voor de invoering van het Frans als cultuurtaal in Vlaanderen. WERKEN: *Vlammisches Leben. Geschichten und Bilder*, 1867; – *Geschichte des holländischen Theaters*, 1874; – met L. Schneider, *Geschichte der niederländischen Literatur*, 1887.

LITERATUUR: Meyers Konversations-Lexikon, VIII, 1897⁵; – H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, III, 1964.

LUDO SIMONS*